

5.31. Շրջակա բնական միջավայրի 2016 թվականի մարտ ամսվա աղտոտվածության մշտադիտարկում

5.31.1. Բնակավայրերի օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, մարտ ամսին ՀՀ բնակավայրերի օդային ավազանի որակի ակտիվ նմուշառմամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 16 ստացիոնար դիտակայաններում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 1 460 փորձանմուշ, պասիվ նմուշառման 210 դիտակետից՝ օդի 1 646 փորձանմուշ: Երևան և Ալավերդի քաղաքների ավտոմատ դիտակայանների միջոցով կատարվել է օդի համապատասխանաբար 31 462 և 3 788 դիտարկում:

Դիտարկման համակարգում ընդգրկված ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները, 2016թ. մարտ

	Դիտակայանների և դիտակետերի քանակը, <i>միավոր</i>	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, <i>միավոր</i>	Վերահսկվող նյութերի միջին տարեկան կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹՎ-ից
ք.Երևան	48	րնդհանուր փոշի	32 573	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի օքսիդներ		
		ածխածնի մոնօքսիդ		
		գետնամերձ օդոն		
ք.Գյումրի	25	րնդհանուր փոշի	221	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		1.3 անգամ
		ազոտի երկօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Վանաձոր	27	րնդհանուր փոշի	470	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		1.6 անգամ
		ազոտի երկօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ալավերդի	41	րնդհանուր փոշի	4 311	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		2.6 անգամ
		ազոտի օքսիդներ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ածխածնի մոնօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Հրազդան	18	րնդհանուր փոշի	224	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Արարատ	13	րնդհանուր փոշի	127	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ	88	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ	150	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ	60	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք. Մարտունի	10	ծծմբի երկօքսիդ	60	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
գ.Սյունիք	9	ծծմբի երկօքսիդ	72	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Ծաղկաձոր	15	րնդհանուր փոշի	205	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
գ.Ամբերդ	1	ամոնիակ	14	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, նիտրատ իոն	42	...
		քլոր, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոններ և 21 քիմիական տարրեր	14	

Օսոկաձոր քաղաքի տեղումներում (ձյուն, անձրև) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2016թ. մարտ

մգ/լ

Ցուցանիշներ	Նմուշառման ամսաթիվը				
	15-16	20-21	27-28	28-29	29-30
Զրաձնային ցուցիչ (pH)	6.45	6.28	7.07	6.87	6.01
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՍիմ/սմ)	28.8	22.7	75.0	39.3	6.8
Սուլֆատ իոն	6.57	6.53	11.28	5.01	0.95
Քլորիդ իոն	0.81	0.79	2.41	1.90	0.25
Նիտրատ իոն	3.02	2.98	5.59	2.69	0.74
Ֆտորիդ իոն	0.01	0.01	<0.005	0.03	<0.005
Ամոնիում իոն	1.47	1.03	2.54	1.16	0.08

Ամբերդ գյուղի կայանի հարակից տարածքի տեղումներում (ձյուն, անձրև) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2016թ. մարտ

մգ/լ

Ցուցանիշներ	Նմուշառման ամսաթիվը			
	20-21	21	27-28	28
Զրաձնային ցուցիչ (pH)	6.48	6.26	6.92	6.43
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՍիմ/սմ)	25.6	28.1	31.7	25.6
Սուլֆատ իոն	5.20	3.94	6.52	0.47
Քլորիդ իոն	0.55	2.21	0.54	3.61
Նիտրատ իոն	1.57	2.71	2.60	0.51
Ֆտորիդ իոն	<0.005	0.01	<0.005	0.85
Ամոնիում իոն	1.23	0.70	1.31	0.09

5.31.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: Մարտին մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 36 գետերի, Ախուրյանի ջրամբարի և Երևանյան լճի 74 դիտակետերում: Վերցված 74 փորձանմուշներում որոշվել է 45-ական ցուցանիշ:

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2016թ. մարտ

Զրավագանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Զրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Փամբակ	2	ք.Սպիտակից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն	
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն	
			4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Դեբեդ	5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	2	2	-	
			6	ք.Այրումից 0.5 կմ վերև	5	5	Մոլիբդեն	
			7	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	5	5	Մոլիբդեն	
		Զորագետ	8	ք.Ստեփանավանից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			10	Գետաբերան	2	2	-	
		Մարցիգետ	13	Գետաբերան	2	2	-	
		Ախթալա	14	Գետաբերան	3	5	5	ԹՔՊ, մոլիբդեն, սուլֆատ իոն, էլեկտրահաղորդականություն, կախյալ մասնիկներ
					4			Պղինձ, կոբալտ
					5			Ցինկ, կադմիում, մանգան
		Շնող	343	Գետաբերան	3	5	5	ԹՔՊ, ամոնիում իոն
5	Նիտրիտ իոն, մոլիբդեն							

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
	Աղստեղ գետի ավազան	Աղստեղ	15	ք.Դիլիջանից 1.2 կմ վերև	2	2	-
			16	ք.Դիլիջանից 0.5 կմ ներքև	4	4	ԹՔՊ
			17	ք.Բջնանից 1 կմ վերև	2	2	-
			18	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	2	2	-
		Գետիկ	19	ք. Ճամբարակից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ
			20	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Ախուրյան գետի ավազան	Ախուրյան	33	ք.Գյումրիից 0.8 կմ վերև	3	4	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն
					4		ԹՔՊ
			34	ք.Գյումրիից 5 կմ ներքև	3	5	ԹԿՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, կախյալ մասնիկներ
		4			ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն		
		5			Ամոնիում իոն		
		Կարկաչուն	35	Երվանդաշատ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	4	ԹԿՊ
	4				ԹՔՊ		
	38		Գետաբերան	3	5	Ֆոսֆատ իոն, մանգան	
	4	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ					
	Մեծամոր գետի ավազան	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	4	Նիտրիտ իոն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր
					4		ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
			41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	3	5	ԹՔՊ, ընդհանուր ֆոսֆոր
4		Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան					
5		Ամոնիում իոն					
42		Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	4	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն		
	4		Նիտրիտ իոն, մանգան				
	5		Նիտրիտ իոն, մանգան				
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Քասախ գետի ավազան	Քասախ	43	ք.Ապարանից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն
			44	ք.Ապարանից 0.5 կմ ներքև	3	4	Ամոնիում իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
					4		Ֆոսֆատ իոն
			45	ք.Աշտարակից 1 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն
		46	ք.Աշտարակից 3.5 կմ ներքև	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
47	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր			
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Հրազդան գետի ավազան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում
					3		ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում
					3		Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, վանադիում
			55	ք.Երևանից 6 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	3	5	ԹԿՊ, ԹՔՊ, նիտրատ իոն, հանքայնացում
					4		Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
		5	Ամոնիում իոն, մանգան, վանադիում				
56	Գետաբերան	3	4	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, հանքայնացում			
		4		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում			

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
			225	Գեղանիստ գյուղի մոտ	3	5	ԹԿՊ, ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
					4		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն	
					5		Մանգան, վանադիում	
			Գետառ	59	Գետաբերան	3	5	Լուծված թթվածին, ԹՔՊ, մանգան, վանադիում
						4		Նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
						5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
Մարմարիկ գետի ավազան	Մարմարիկ	58	Գետաբերան	3	3	Ֆոսֆատ իոն		
Տանձաղբյուր գետի ավազան	Տանձաղբյուր	311	ք.Օաղկաձորից վերև	2	2	-		
		312	ք.Օաղկաձորից ներքև	3	4	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր		
				4		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, վանադիում		
Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Չկնագետ գետի ավազան	Չկնագետ	61	Գետաբերան	2	2	-	
	Մասրիկ գետի ավազան	Մասրիկ	63	Գետաբերան	2	2	-	
	Սոթք գետի ավազան	Սոթք	65	Գետաբերան	3	3	Նիտրատ իոն	
	Վարդենիսի լեռներից սկսվող գետեր	Կարճաղբյուր	67	Գետաբերան	2	2	-	
		Վարդենիս	70	Գետաբերան	3	3	Ամոնիում իոն	
		Մարտունի	71	Գեղիովիտ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
	72		Գետաբերան	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն		
	Գեղամա լեռներից սկսվող գետեր	Արցիճի	74	Գետաբերան	2	2	-	
		Ծակքար	75	Գետաբերան	3	3	Ֆոսֆատ իոն	
		Շողվակ	76	Գետաբերան	2	2	-	
Գավառագետ		78	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ		
Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք	Արփա գետի ավազան	Արփա	84	ք.Վայրից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ	
			85	ք.Վայրից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, մոլիբդեն	
		Արփա-Սևան ջրատար	68	Շովինար գյուղից 0.7 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Մեղրի գետի ավազան	Մեղրիգետ	89	ք.Մեղրիից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			90	Գետաբերան	2	2	-	
	Ողջի գետի ավազան	Ողջի	92	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	3	5	Կոբալտ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, կախյալ մասնիկներ	
					4		Նիտրատ իոն, մանգան	
					5		Մոլիբդեն	
			93	ք.Կապանից 0.8 կմ վերև	3	3	Մոլիբդեն, մանգան	
94	ք.Կապանից 6.8 կմ ներքև	3	5	Մոլիբդեն, ընդհանուր երկաթ				
		4		Պղինձ				
				5	Մանգան, կոբալտ			

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
	Արծվանիկ		96	Գետաբերան	3	5	Նիտրիտ իոն, կադմիում
					4		Կոբալտ
					5		Մոլիբդեն, մանգան, վանադիում
	Գեղի գետի ավազան	Գեղի	98	Գետաբերան	2	2	-
	Որոտան գետի ավազան	Որոտան	99	Գորայք գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			100	ք.Սիսիանից 1 կմ վերև	3	3	Ֆոսֆատ իոն
			101	ք.Սիսիանից 2 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն
			102	Տաթև ՀԵԿ -ից 0.5 կմ ներքև	2	2	-
	Սիսիան գետի ավազան	Սիսիան	104	Գետաբերան	3	3	Ամոնիում իոն, մոլիբդեն, մանգան
	Գորիս գետի ավազան	Գորիսգետ	106	ք.Գորիսից 3 կմ վերև	3	3	Ֆոսֆատ իոն
			107	ք.Գորիսից 1.5 կմ ներքև	3	5	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
					4		Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
5	Ամոնիում իոն						

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2016թ. մարտ

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Ախուրյանի ջրամբար	110	Ամբարտակի մոտ	3	5	ԹԿՊ, ԹՔՊ
			4		Ընդհանուր ֆոսֆոր
			5		Ֆոսֆատ իոն
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	4	ԹԿՊ, նիտրիտ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
			4		Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն

Արաքս գետի աղտոտվածության վիճակը, 2016թ. մարտ

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները										
		ԹԿՊ, մգ/լ	ԹՔՊ, մգ/լ	ամոնիում իոն, մգ/լ	նիտրիտ իոն, մգ/լ	սուլֆատ իոն, մգ/լ	պղինձ, մգ/լ	ժամձ	մանգան, մգ/լ	վանադիում, մգ/լ	ալյումին, մգ/լ	սելեն, մգ/լ
25	Մուրմալու գյուղի դինաց	4.43	40	-	-	-	0.0020	0.0025	-	0.0031	0.0811	-
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	4.42	-	-	0.072	-	0.0030	0.0036	0.0393	0.0090	0.1627	0.0014
27	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև	4.87	36	1.337	0.100	-	0.0027	0.0035	0.0455	0.0113	0.1352	0.0015
28	Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3.66	-	0.660	0.119	-	0.0029	0.0036	0.0248	0.0102	0.1976	0.0013
29	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	-	56	-	0.029	179.200	0.0012	0.0022	-	0.0079	0.0635	0.0023
30	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	-	36	-	0.030	177.640	0.0016	0.0022	-	0.0081	0.0548	0.0031